
Revisionsrapport

***Granskning av delårs-
rapport 2011***

Söderhamns kommun

*Robert Heed
Hanna Franck*

Oktober 2011

Innehållsförteckning

1	Sammanfattande bedömning	1
2	Inledning	2
2.1	Bakgrund	2
2.2	Syfte, revisionsfrågor och avgränsning	2
2.3	Revisionskriterier	2
2.4	Metod	3
3	Granskningsresultat	4
3.1	Rättvisande räkenskaper och god redovisningssed	4
3.2	God ekonomisk hushållning	5
3.2.1	Finansiella mål	5
3.2.2	Mål för verksamheten	6
3.3	Den översiktliga redogörelsens (förvaltningsberättelsens) innehåll och struktur	7
3.4	Resultatanalys	7
3.5	Nämndernas budgetuppföljning och prognos	8

1 Sammanfattande bedömning

PwC har på uppdrag av kommunens förtroendevalda revisorer granskat kommunens delårsrapport för perioden 2011-01-01 – 2011-08-31. Uppdraget ingår som en obligatorisk del av revisionsplanen för år 2011.

Syftet med granskningen är att ge kommunens revisorer ett underlag för sin bedömning av om delårsrapporten är upprättad i enlighet med lagens krav och god redovisningssed samt om resultatet är förenligt med de mål som kommunfullmäktige beslutat. Revisorernas uttalande avges i den bedömning som de avlämnar till kommunfullmäktige i samband med att delårsrapporten behandlas.

Resultatet för perioden är positivt med 27,5 Mkr (51,9 Mkr), vilket är 24,4 Mkr lägre än motsvarande period föregående år. Prognosen för helåret pekar mot ett överskott på 3,1 Mkr. Bedömningen i delårsrapporten är att balanskravet kommer att uppfyllas för året.

Efter delårsrapportens upprättande har information lämnats om att diskonteringsräntan i pensionskuldsberäkningen kommer att sänkas med 0,75%. Detta medför att pensionskulden kommer att öka med ca 7 Mkr, vilket i sin tur kommer att påverka kommunens resultat för 2011 med motsvarande belopp.

Utifrån genomförd granskning gör vi följande bedömningar av kommunens delårsrapport:

- Att delårsrapporten i huvudsak är upprättad i enlighet med lagens krav och god redovisningssed i övrigt. Detta innebär bland annat att delårsrapporten omfattar förvaltningsberättelse, resultaträkning, balansräkning, sammanställd redovisning samt en prognos över förväntat utfall för helårsresultatet.
- I budget för 2008-2011 fastställde kommunfullmäktige fyra finansiella mål med avseende på god ekonomisk hushållning. Med den information som finns i delårsrapporten och underlagen till denna bedömer vi sammanfattningsvis att resultatmålet med ett resultat om 20 Mkr nås för perioden januari-augusti 2011, men inte kommer att kunna nås för vare sig 2011 eller för perioden 2008-2011. Vidare bedömer vi att, målet om en minskad låneskuld och självfinansiering av investeringar, inte nås för perioden och bedömningen är att låneskulden inte kommer att minska under 2011 i jämförelse med föregående år. Låneskulden totalt kommer dock att minska i jämförelse med 31 december 2006, vilket innebär att målen om minskade låneskuld samt självfinansiering av investeringar kan komma att nås för perioden 2008-2011.
- Kommunfullmäktige har fastställt 11 inriktningsmål, med slutlig mättidpunkt 2011/2012, som beskriver inriktning och ambitionsnivå för verksamheten under budgetperioden 2008-2011. Arbetsgruppernas bedömning är att fem av inriktningsmålen kommer att kunna uppnås.
- Trots att det prognostiserade resultatet för kommunen visar på ett överskott, redovisar nämnderna tillsammans ett underskott om -16,9 Mkr mot reviderad budget. Vi vill framhålla vikten av att de nämnder som prognostiserar underskott, måste fortsätta att aktivt arbeta med att genomföra åtgärder.

2 Inledning

2.1 Bakgrund

Kommuner och landsting är enligt den kommunala redovisningslagen (KRL), skyldiga att minst en gång om året upprätta en särskild redovisning (delårsrapport) för verksamheten från årets början.

KL 9 kap 9 a §

Revisorerna skall bedöma om resultatet i delårsrapporten som enligt 8 kap. 20 a § skall behandlas av fullmäktige och årsbokslutet är förenligt med de mål fullmäktige beslutat. Revisorernas skriftliga bedömning skall biläggas delårsrapporten och årsbokslutet.

Revisorernas bedömning av delårsrapporten ska grundas på det ekonomiska resultatet och uppfyllelsen av fullmäktiges mål för ekonomi och verksamhet.

2.2 Syfte, revisionsfrågor och avgränsning

Granskningen syftar till att bedöma om delårsrapporten ger svar på följande revisionsfrågor.

- Har delårsrapporten upprättats enligt lagens krav och god redovisningssed?
- Är resultaten i delårsrapporten förenliga med de av fullmäktige fastställda finansiella målen, d.v.s. finns förutsättningar att målen kommer att uppnås?
- Är resultaten i delårsrapporten förenliga med de av fullmäktige fastställda målen för verksamheten, d.v.s. finns förutsättningar att målen kommer att uppnås?

Granskningen har utförts enligt god revisionsred. Det innebär att granskningen planerats och genomförts ur ett väsentlighets- och riskperspektiv för att i rimlig grad kunna bedöma om delårsrapporten i allt väsentligt ger en rättvisande bild. Granskningen omfattar därför att bedöma ett urval av underlagen för den information som ingår i delårsrapporten. Då vår granskning därför inte varit fullständig utesluter den inte att andra än här framförda felaktigheter kan förekomma.

2.3 Revisionskriterier

Kommunstyrelsen är ansvarig för upprättandet av delårsrapporten som enligt 8 kap 20 a § KL ska behandlas av kommunfullmäktige.

Granskningen av delårsrapporten innebär en bedömning av om rapporten följer:

- Kommunallagen och lag om kommunal redovisning
- God redovisningssed
- Interna regelverk och instruktioner
- Fullmäktigebeslut

2.4 Metod

Granskningen har utförts genom:

- Analys av relevanta dokument
- Granska specifikationer och underlag till väsentliga balansposter i den omfattning som krävs för att i allt väsentligt säkerställa en rättvisande redovisning
- Översiktlig analys av resultaträkning samt resultatprognos för året
- Översiktlig analys av nyckeltal för verksamhet och ekonomi i den omfattning som krävs för att bedöma om resultatet är förenligt med de av fullmäktige fastställda målen
- Intervjuer med berörda tjänstemän
- Granska om måluppfyllelsen redovisas på ett sådant sätt, så att den medger att fullmäktige ges tillräckliga förutsättningar för att bedöma periodens måluppfyllelse.

Granskningen är inte lika omfattande som granskningen av årsredovisningen utan mer översiktlig. Granskningen är dessutom mer inriktad på analytisk granskning än på substansgranskning.

3 Granskningsresultat

3.1 Rättvisande räkenskaper och god redovisningssed

Den upprättade delårsrapporten omfattar perioden januari – augusti vilket är i överensstämmelse med KRL där det sägs att delårsrapporten ska omfatta minst sex och högst åtta månader.

Delårsrapporten består förutom förvaltningsberättelse av resultaträkning, balansräkning och sammanställd redovisning. Någon kassaflödesanalys upprättas inte i delårsrapporten.

Under avsnittet "Uppföljning av finansiella mål" anges att det underskott som uppstod 2010 i enlighet med reglerna avseende balanskravet om 0,6 Mkr, beräknas återställas i och med 2011 års resultat.

I delårsrapporten återfinns en redogörelse för redovisningsprinciper som ligger till grund för rapporten. I dessa redogörs det för de avvikelser som görs från de redovisningsprinciper som tillämpas i årsredovisningen.

Bedömning

Vi bedömer att delårsrapporten i huvudsak är upprättad i enlighet med lagens krav och god redovisningssed i övrigt. Detta innebär bland annat att delårsrapporten omfattar förvaltningsberättelse, resultaträkning, balansräkning, sammanställd redovisning samt en prognos över förväntat utfall för helårsresultatet.

I delårsrapporten ingår inte någon kassaflödesanalys, redovisning av ansvarsförbindelse och ställda pantar eller noter till resultat- samt balansräkning. Det finns ett politiskt beslut i Söderhamns kommun att dessa delar inte ska ingå i delårsrapporten, för att man istället ska prioritera snabbhet i framtagandet. Det finns inget lagkrav på att dessa ska ingå, men bedömningen är att genom den praxis som vuxit fram, att de ingår i god sed. Uppgifter om avvikelser mot god sed bör lämnas under redovisningsprinciper.

Vi har översiktligt granskat ett urval av de periodiseringar som är gjorda i samband med delårsrapporten och konstaterar att väsentliga poster i huvudsak har periodiserats korrekt.

Kommunen redovisar i balansräkningen extra avsättning för kommande pensionsutbetalningar om totalt 21,2 Mkr avseende pensioner intjänade före 1998. Detta avviker från god sed, vilket även framgår av redovisningsprinciperna.

Efter delårsrapportens upprättande har information lämnats om att diskonteringsräntan i pensionskuldsberäkningen kommer att sänkas med 0,75%. Detta medför att pensionsskulden kommer att öka med ca 7 Mkr, vilket i sin tur kommer att påverka kommunens resultat för 2011 med motsvarande belopp.

3.2 God ekonomisk hushållning

3.2.1 Finansiella mål

I budget för 2008-2011 fastställde kommunfullmäktige fyra finansiella mål med avseende på god ekonomisk hushållning:

Finansiellt mål 2008-2011	Utfall 2011	Måluppfyllelse (kommunstyrelsens uppföljning)
<p><u>Resultatmål</u> Årets resultat ska under perioden 2008-2011 uppgå till 80 Mkr, eller 20 Mkr i genomsnitt, efter extra avsättning för framtida pensionskostnader med minst 10 Mkr. Negativt resultat får inte budgeteras något enskilt år under budgetperioden.</p>	<p>Resultat: Utfall 110831 27,5 Mkr Prognos 2011 3,1 Mkr</p>	<p>Bedömningen är att målet inte kommer att kunna uppnås för perioden 2008-2011.</p>
<p><u>Investeringsmål</u> Investeringar ska finansieras med egna medel till 100 %. Investeringsnivån kan ökas med investeringar som genererar intäkter eller sänker kostnader.</p>	<p>Låneskulden har inte minskat under året (se nedan).</p>	<p>Bedömningen är att målet kommer att kunna uppnås för perioden 2008-2011.</p>
<p><u>Låneskuld</u> Låneskulden bör i varje årsbokslut vara oförändrad eller lägre i förhållande till föregående år. Vid utgången av år 2011 ska dock låneskulden vara oförändrad eller lägre i förhållande till 31 december 2006.</p>	<p>Låneskulden 061231: 170,4 Mkr 100831: 110,6 Mkr 101231: 85,6 Mkr 110831: 135,4 Mkr</p>	<p>Bedömningen är att målet kommer att kunna uppnås för perioden 2008-2011.</p>
<p><u>Avsättning pensioner</u> From år 2010 ska minst 5 Mkr årligen, plus reavinster från försäljning av mark, avsättas för den ansvarsförbindelse som ligger utanför balansräkningen och som avser intjänade pensionsförmåner till de anställda före år 1998.</p>		<p>Avsättning har gjorts under 2007 till 2010 om totalt 21,2 Mkr.</p>

Bedömning

Vi bedömer att av de finansiella målen som redovisas i delårsrapporten ger en rättvisande bild av måluppfyllelsen. Med den information som finns i delårsrapporten och underlagen till denna bedömer vi sammanfattningsvis att resultatmålet med ett resultat om 20 Mkr nås för perioden januari-augusti 2011, men inte kommer att kunna nås för vare sig 2011 eller för perioden 2008-2011. Vidare bedömer vi att, målet om en minskad låneskuld och självfinansiering av investeringar, inte nås för perioden och bedömningen är att låneskulden inte kommer att minska under 2011 i jämförelse med föregående år. Låneskulden totalt kommer dock att minska i

jämförelse med 31 december 2006, vilket innebär att målen om minskade låneskuld samt självfinansiering av investeringar kan komma att nås för perioden 2008-2011.

I kommunstyrelsens redogörelse i delårsrapporten anges att kommunen på grund av det rådande ekonomiska läget, inte kommer att uppnå resultatmålet med ett resultat om 20 Mkr i genomsnitt för perioden 2008-2011. Kommunstyrelsen anger dock att man ändå kommer att uppnå en ekonomi som uppfyller god ekonomisk hushållning. Vad kommunstyrelsen grundar sin bedömning på, framgår dock inte av redogörelsen.

3.2.2 Mål för verksamheten

Kommunfullmäktige har fastställt 11 inriktningsmål, med slutlig mättidpunkt 2011/2012, som beskriver inriktning och ambitionsnivå för verksamheten under budgetperioden 2008-2011. För att uppnå inriktningsmålen genomförs ett antal aktiviteter under respektive år. Dessa aktiviteter kan ses som delmål, där arbetsgruppen för respektive inriktningsmål gör en sammanfattande bedömning varje år. Denna sammanfattning samt en bedömning av möjligheten till måluppfyllelse presenteras i delårsrapporten.

Arbetsgruppernas bedömning är att fem av inriktningsmålen kommer att kunna uppnås under målperioden fram till och med 2011. Bland annat har målen avseende nöjdhet bland brukarna av barn-, äldre- och handikappomsorg samt koldioxidmålet uppnåtts under året. Däremot bedöms målet avseende nöjda medborgare vara svårt att uppnå under målperioden. Vidare bedöms målet avseende att skapa attraktiva boenden svårt att uppnå samt att målet om att Söderhamns kommun ska bli årets ungdomskommun inte kommer att kunna nås under året.

Bedömning

Den slutliga mättidpunkten för verksamhetsmålen är 2011 för nio av målen och 2012 för två av målen. Utifrån den redogörelse som lämnas i delårsrapporten är bedömningen för de nio mål med slutlig mättidpunkt 2011 att fem eventuellt sex mål kan komma att uppnås för perioden 2008-2011. De två mål som har slutlig mättidpunkt 2012 bedöms inte kunna uppnås till 2012.

Målet kring att andelen elever som startar UF-företag på Staffangymnasiet ska vara dubbelt så hög i jämförelse med läsåret 2006/2007 hade sin slutliga mättidpunkt läsåret 2010/2011. Det värde som mätningen utgick ifrån uppgick till 19% och andelen läsåret 2010/2011 uppgick till 33%. Detta innebär att målet inte är uppfyllt. Arbetsgruppens bedömning är dock att målet ska kunna vara uppfyllt innan årets slut 2011.

3.3 Den översiktliga redogörelsens (förvaltningsberättelsens) innehåll och struktur

I förvaltningsberättelsen redovisas uppgifter om faktorer i omvärlden och kommunen, bland annat kring den finansiella utvecklingen, näringsliv och arbetsmarknad, befolkningsstruktur och utveckling samt samverkan med grannkommuner. Delårsrapporten saknar dock en personalredovisning.

3.4 Resultatanalys

Prognosen för helåret pekar på ett positivt resultat om 3,1 Mkr vilket är 3,5 Mkr sämre än ursprunglig budget och 23,4 Mkr bättre än reviderad budget. De huvudskaliga avvikelserna mot reviderad budget orsakas av:

- Verksamhetens nettokostnader är 14,7 Mkr sämre än reviderad budget
- Skatteintäkter och statsbidrag förväntas bli 36,8 Mkr bättre än budget
- Finansnettot är 1,3 Mkr bättre än budget

I nedanstående tabell redovisas utfallet för de första åtta månaderna, prognos för utfallet för året, ursprunglig budget 2011, reviderad budget 2011 samt avvikelserna mot reviderad budget.

Resultaträkning och prognos

2011-08-31	Utfall	Urspr	Rev	Avv rev
Mkr	delår	Prognos	Budget	Budget budget
Verksamhetens intäkter	235,7			
Verksamhetens kostnader	-1 032,2			
Avskrivningar (inkl nedskrivningar)	-26,3			
Verksamhetens nettokostnader	-822,8	-1 271,9	-1 230,3	-1 257,2
Skatteintäkter, statsbidrag och utjämnings	848,8	1 271,3	1 234,5	1 234,5
Finansiella intäkter	20,0	6,9	4,1	4,1
Finansiella kostnader	-18,5	-3,2	-1,7	-1,7
Årets resultat	27,5	3,1	6,6	-20,3
				23,4

Resultatet för perioden januari-augusti uppgår till 27,5 Mkr och det prognostiserade resultatet för helåret uppgår till 3,1 Mkr.

För 2010 redovisades ett överskott om 2,2 Mkr, vilket efter justeringar i enlighet med reglerna kring balanskravet uppgick till -0,6 Mkr. Detta medför att det finns ett kvarstående underskott att täcka. Resultatet för perioden januari-augusti uppfyller balanskravet och bedömningen som görs i delårsrapporten är att balanskravet kommer att uppfyllas för helåret 2011. Bedömningen är även att underskottet från tidigare år kommer att täckas genom överskott 2011.

Utvecklingen av verksamhetens nettokostnader mellan augusti 2010 och augusti 2011 uppgår till 3,4%. Detta kan jämföras med utvecklingen av skatter och stats-

bidrag, som för motsvarande period uppgår till 0,3%. Prognosen för helåret visar på en nettokostnadsökning om 0,8% och en ökning av skatteintäkterna om 0,7%.

Sammanställd redovisning

I delårsrapporten återfinns en sammanställd redovisning för kommunkoncernen. Utöver detta återfinns även en separat redogörelse kring koncernen och de ingående bolagen. Resultatet uppgår per 31 augusti till 35,2 Mkr och en prognos redovisas för helåret 2011 om 16,3 Mkr.

Investeringsredovisning

I delårsrapporten ingår en investeringsredovisning som redogör för genomförda och prognostiserade investeringar. Vidare finns en redogörelse för investeringsverksamheten i den finansiella analysen samt i nämndernas verksamhetsberättelser.

Av årets budgeterade investeringar om 72,3 Mkr är 47,6 Mkr förbrukade under de första åtta månaderna. Investeringsprognosen för året uppgår till 60,5 Mkr.

3.5 Nämndernas budgetuppföljning och prognos

I delårsrapporten presenteras en strukturerad uppföljning av nämndernas planerade förbättringsinsatser, där det för respektive satsning redovisas aktiviteter under 2011, nuläge, prognos samt eventuella åtgärder.

I nedanstående tabell redovisas budget för 2011, utfallet för de första åtta månaderna samt helårsprognos för 2011:

Driftredovisning per nämnd, Mkr	Rev		Prognos	
	budget 2011	Utfall Aug	Utfall helår	Budget- Avvikelse
Kommunfullmäktige	-2,3	-2,1	-2,6	-0,3
Revisionen	-1,4	-0,6	-1,4	0,0
Kommunstyrelsen	-111,6	-69,5	-109,6	2,0
Överförmyndarnämnden	-1,8	-1,7	-2,0	-0,2
Valnämnden	0,0	0,0	0,0	0,0
Kultur- och samhällsutveckling	-119,3	-83,0	-127,3	-8,0
Bygg- och miljönämnden	-9,6	-5,1	-11,1	-1,5
Barn- och utbildningsnämnden	-447,0	-285,5	-446,3	0,7
Nämnden för lärande och arbete	-64,5	-44,6	-67,5	-3,0
Socialnämnden	-67,4	-56,7	-83,5	-16,1
Omvårdnadsnämnden	-423,1	-277,9	-413,8	9,3
Summa nämnder	-1 248,2	-826,6	-1 265,1	-16,9

Den totala prognosen för nämnderna visar på ett underskott för 2011 om -16,9 Mkr, i jämförelse med reviderad budget. De nämnder som har de största negativa avvikelserna är socialnämnden, kultur- och samhällsutvecklingsnämnden samt nämnden för lärande och arbete. Medan omvårdnadsnämnden visar den största positiva avvikelsen.

Socialnämnden

Budgetavvikelsen per sista augusti uppgår till totalt -11,9 Mkr och prognosen för helåret 2011 är ett underskott om -16,1 Mkr. Utöver den höjda kostnadsnivån bedömer nämnden att det kommer att bli kostnadsökningar inom verksamheten för vård av barn och unga med 3,8 Mkr samt för vård av vuxna med 1,3 Mkr, i jämförelse med 2010.

Socialnämnden har beslutat om en åtgärdsplan för att sänka kostnaderna.

Kultur- och samhällsutvecklingsnämnden

Utfallet per 31 augusti visar på ett underskott om -5,6 Mkr och det prognostiserade underskottet för helåret uppgår till -8,0 Mkr. En stor del av underskottet är hänförligt till vinterväghållningen (-5,0 Mkr).

Bedömning

Trots att det prognostiserade resultatet för kommunen visar på ett överskott, redovisar nämnderna tillsammans ett underskott om -16,9 Mkr mot reviderad budget. I den finansiella analysen anges att historiken visar på att nettokostnaderna har en snabbare ökningstakt än skatteintäkterna, med avbrott för större besparingspaket. Det är av största vikt att skatteintäkternas utveckling är bättre än nettokostnadernas, för att få en stabil ekonomi på sikt. Vi håller med i kommunstyrelsens bedömning att viktiga framgångsfaktorer är fortsatt fokus på budget samt genomförande av sparåtgärder. Vi vill därför framhålla vikten av att de nämnder som prognostiserar underskott, måste fortsätta att aktivt arbeta med att genomföra åtgärder.